Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

7 päivänä syyskuuta 2016*

Muutoksenhaku — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — SEUT 101 artikla — Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen 53 artikla — Euroopan autolasimarkkinat — Markkinoiden jakamisesta ja arkaluonteisten kaupallisten tietojen vaihtamisesta sopiminen — Sakot — Sakkojen määrän laskennasta annetut vuoden 2006 suuntaviivat — 13 kohta — Myyntien arvo — Asetus (EY) N:o 1/2003 — 23 artiklan 2 kohdan toinen alakohta — Sakon lakisääteinen enimmäismäärä — Sakon enimmäismäärän laskennassa käytettävä vaihtokurssi — Sakon määrä — Täysi harkintavalta — Yhtä tuotetta valmistavat yritykset — Oikeasuhteisuus — Yhdenvertainen kohtelu

Asiassa C-101/15 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 27.2.2015,

Pilkington Group Ltd, kotipaikka Lathom (Yhdistynyt kuningaskunta),

Pilkington Automotive Ltd, kotipaikka Lathom,

Pilkington Automotive Deutschland GmbH, kotipaikka Witten (Saksa),

Pilkington Holding GmbH, kotipaikka Gelsenkirchen (Saksa), ja

Pilkington Italia SpA, kotipaikka San Salvo (Italia),

edustajinaan S. Wisking ja K. Fountoukakos-Kyriakakos, solicitors, sekä C. Puech Baron, avocat,

valittajina,

ja jossa muuna osapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään A. Biolan, M. Kellerbauer ja H. Leupold,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Lycourgos, E. Juhász, C. Vajda ja K. Jürimäe (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 2.3.2016 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.4.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Pilkington Group Ltd, Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH ja Pilkington Italia SpA vaativat valituksellaan kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 17.12.2014 antaman tuomion Pilkington Group ym. v. komissio (T-72/09, ei julkaistu, EU:T:2014:1094; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi niiden kanteen, jolla vaadittiin ensisijaisesti [EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/39.125 – Autolasi) 12.11.2008 tehdyn komission päätöksen K(2008) 6815 lopullinen, sellaisena kuin se on muutettuna 11.2.2009 tehdyllä komission päätöksellä K(2009) 863 lopullinen ja 28.2.2013 tehdyllä komission päätöksellä C(2013) 1119 final (jäljempänä riidanalainen päätös), kumoamista valittajia koskevilta osin sekä toissijaisesti kyseisen päätöksen 2 artiklan kumoamista siltä osin kuin valittajille määrättiin sakko tai vielä toissijaisesti sakon määrän alentamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus (EY) N:o 1/2003

2 [EY] 81 ja [EY] 82 artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 23 artiklan, jonka otsikkona on ”Sakot”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat [EY 81] artiklan tai [EY 82] artiklan määräyksiä – –

– –

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

– –”

Vuoden 2006 suuntaviivat

3 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen (EUVL 2006, C 210, s. 2; jäljempänä vuoden 2006 suuntaviivat) 4–6, 13 ja 35 kohdassa todetaan seuraavaa:

”4. – – Sakkojen on saatava aikaan riittävä pelote sekä yrityksille, joiden maksettaviksi sakot määrätään (pelotevaikutus yksittäistapauksessa), että sen estämiseksi, että muut yritykset päättäisivät ottaa käyttöön tai jatkaa perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklan vastaisia menettelytapoja (yleinen pelotevaikutus).

5. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on tarkoituksenmukaista, että komissio käyttää sakkojen määritysperusteena rikkomiseen liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvoa. Myös rikkomisen keston tulee olla merkittävä peruste asianmukaisen sakon määrityksessä. – –

6. Rikkomiseen liittyvien tavaroiden ja palveluiden myyntiarvon sekä rikkomisen keston katsotaan yhdessä muodostavan asianmukaisen vertailuarvon rikkomisen taloudellisen merkityksen ja kunkin rikkomiseen osallistuneen yrityksen suhteellisen osuuden selvittämiseksi. – –

– –

13. Määrittääkseen sakon perusmäärän komissio käyttää sellaisten rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti [(tästä esimerkki on tiettyä hyödykettä koskeva horisontaalinen hintasopimus, jonka mukaiseen hintaan perustuu myös ylemmän ja alemman laatuluokan hyödykkeiden hinta)] liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvoa, jotka yritys on myynyt Euroopan talousalueen (ETA) alueella sijaitsevalla asian kannalta merkityksellisellä maantieteellisellä alueella. – –

– –

35. Poikkeustilanteissa komissio voi pyynnöstä ottaa huomioon yrityksen maksukyvyttömyyden erityisissä sosiaalisissa ja taloudellisissa olosuhteissa. Komissio ei alenna sakkoa tämän seikan perusteella pelkästään epäedullisen tai tappiollisen taloudellisen tilanteen vuoksi. Alennus voidaan myöntää vain sillä perusteella, että esitetään objektiiviset todisteet siitä, että sakon määrääminen näissä suuntaviivoissa vahvistetuin edellytyksin vaarantaisi väistämättä kyseisen yrityksen elinkelpoisuuden ja muuttaisi sen omaisuuserät täysin arvottomiksi.”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

4 Valituksenalaisen tuomion 1–12 ja 36 kohdasta ilmenee komission katsoneen riidanalaisessa päätöksessä, että eräät yritykset, mukaan lukien valittajat, olivat osallistuneet yhtenä kokonaisuutena pidettävään jatkettuun EY 81 artiklan 1 kohdan rikkomiseen, joka muodostui ETA-alueelle sijoittautuneille tärkeimmille autonvalmistajille tarkoitettujen autolasien tai lasisarjojen, joihin kuuluvat yleisesti tuulilasi, takalasi ja sivulasit, toimitusten yhdenmukaistetusta jakamisesta autolasialalla. Valittajien osalta komissio totesi kilpailusääntöjen rikkomisen toteutuneen ajanjaksolla 10.3.1998–3.9.2002 ja määräsi niille yhteisvastuullisesti maksettavan 370 miljoonan euron suuruisen sakon (riidanalaisen päätöksen 2 artiklan c alakohta).

5 Komissio teki 28.2.2013 päätöksen C(2013) 1119 final, jolla muutettiin päätöstä K(2008) 6815 lopullinen muun muassa valittajille määrätyn sakon laskennan osalta. Komissio tahtoi kyseisellä päätöksellä olennaisilta osin oikaista kaksi virhettä, jotka mainitussa laskennassa oli sen mukaan tehty. Kyseisen päätöksen seurauksena valittajien sakon määräksi vahvistettiin 357 miljoonaa euroa alkuperäisen 370 miljoonan euron sijaan.

Asian käsittelyn vaiheet unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

6 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 18.2.2009 jättämällään kannekirjelmällä, jota muutettiin unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 15.3.2013 saapuneella kirjeellä, kumoamiskanteen riidanalaisesta päätöksestä ja vetosivat kuuteen kanneperusteeseen. Ainoastaan valittajien sakon määrää koskevilla kolmannella, viidennellä ja kuudennella kanneperusteella on merkitystä nyt käsiteltävän valituksen kannalta. Kantajat vaativat unionin yleistä tuomioistuinta myös – tarvittaessa myös kyseisistä kumoamisperusteista erillään – käyttämään täyttä harkintavaltaansa ja alentamaan niille määrätyn sakon määrää.

7 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisella tuomiolla kanteen kokonaisuudessaan.

Valitusasian asianosaisten vaatimukset

8 Valittajat vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä hylätään riidanalaisen päätöksen 2 artiklan c alakohdasta nostettu kanne

— alentaa riidanalaisen päätöksen 2 artiklan c alakohdassa valittajille määrätyn sakon määrää ja

— velvoittaa komission vastaamaan oikeudenkäyntikuluista.

9 Komissio vaatii, että valitus hylätään ja valittajat velvoitetaan vastaamaan oikeudenkäyntikuluista.

Valitus

10 Valittajat esittävät valituksensa tueksi kolme valitusperustetta.

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee oikeudellista virhettä vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdan tulkinnassa

Asianosaisten lausumat

11 Valittajat moittivat ensimmäisellä valitusperusteellaan, joka koskee valituksenalaisen tuomion 217–227 kohtaa, unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä totesi komission ottaneen niille määrättävän sakon perusmäärän määrittämiseksi perustellusti huomioon ennen ajanjaksoa, jota kilpailusääntöjen rikkominen koskee, tehtyihin sopimuksiin, joita ei neuvoteltu uudelleen kyseisen jakson aikana, perustuvat myynnit (jäljempänä riidanalaiset myynnit).

12 Valittajat esittävät, että unionin yleinen tuomioistuin tukeutui näin ollen virheelliseen vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdassa tarkoitetun käsitteen ”rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvo” tulkintaan. Valittajien mukaan kyseinen käsite ei mahdollista sitä, että komissio ottaa huomioon riidanalaiset myynnit, koska on ilmeistä, etteivät ne voineet mitenkään liittyä kilpailusääntöjen rikkomiseen siitäkään huolimatta, että rikkomisella tavoiteltiin kyseisten markkinoiden yleistä vakiinnuttamista. Niinpä valittajat katsovat, ettei mainittujen myyntien huomioon ottaminen tarjonnut kyseisten suuntaviivojen 6 kohdassa tarkoitettua ”asianmukaista vertailuarvoa”, sillä se johti sekä rikkomisen taloudellisen merkityksen että kyseiset myynnit rikkomisen osana saavuttaneen yrityksen suhteellisen osuuden ja rikkomisen vahingollisuuden yliarviointiin.

13 Valittajat korostavat, ettei millään unionin yleisen tuomioistuimen riidanalaisen tuomion 225 kohdassa mainitsemista perusteista, jotka koskevat kilpailusääntöjen rikkomisen toteuttamistapaa ja tavoitteita, voida osoittaa riidanalaisten myyntien liittyneen rikkomiseen.

14 Komission mukaan valittajien väitteet on hylättävä perusteettomina.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

15 Valittajat esittävät ensimmäisellä valitusperusteellaan olennaisilta osin, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi, että komissio saattoi sisällyttää riidanalaiset myynnit niille määrättävän sakon laskennassa huomioon otettaviin myynteihin sillä perusteella, että ne ovat vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdassa tarkoitettuja ”rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti liittyviä tavaroiden tai palveluiden myyntejä”.

16 Unionin tuomioistuin on todennut sakon määräämisestä asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan nojalla, että komission on kussakin yksittäistapauksessa ja asiayhteyden sekä mainitulla asetuksella käyttöön otetun seuraamusjärjestelmän tavoitteet huomioon ottaen arvioitava kyseessä olevalle yritykselle tavoiteltua vaikutusta erityisesti sen liikevaihdon perusteella, joka kuvastaa yrityksen tosiasiallista taloudellista tilannetta aikana, jona rikkomiseen on syyllistytty (tuomio 9.7.2015, InnoLux v. komissio, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

17 Tässä yhteydessä on todettava, että komissio saa sakkoa määrittäessään ottaa huomioon paitsi yrityksen kokonaisliikevaihdon, joka on – vaikkakin vain likimääräinen ja epätäydellinen – osoitus sen koosta ja taloudellisesta vallasta, myös sen osan liikevaihdosta, joka tulee kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevista tuotteista ja joka on näin ollen omiaan osoittamaan rikkomisen laajuutta (tuomio 9.7.2015, InnoLux v. komissio, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 47 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

18 Vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdan mukaan on niin, että ”määrittääkseen sakon perusmäärän komissio käyttää sellaisten rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti – – liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvoa, jotka yritys on myynyt Euroopan talousalueen – – alueella sijaitsevalla asian kannalta merkityksellisellä maantieteellisellä alueella”. Mainittujen suuntaviivojen johdanto-osan 6 kohdassa täsmennetään, että ”rikkomiseen liittyvien tavaroiden ja palveluiden myyntiarvon sekä rikkomisen keston katsotaan yhdessä muodostavan asianmukaisen vertailuarvon rikkomisen taloudellisen merkityksen ja kunkin rikkomiseen osallistuneen yrityksen suhteellisen osuuden selvittämiseksi”.

19 Tästä seuraa, että vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdalla pyritään siihen, että yritykselle määrättävän sakon laskemisessa käytettäväksi lähtökohdaksi otetaan määrä, joka ilmentää rikkomisen taloudellista merkitystä ja kyseisen yrityksen osuutta siinä. Tämän vuoksi on niin, että vaikka on totta, ettei kyseisessä 13 kohdassa tarkoitettu myynnin arvon käsite voi ulottua kattamaan kyseessä olevan yrityksen myyntiä, joka ei kuulu moititun kartellin soveltamisalaan, tämän määräyksen tavoite kuitenkin vaarannettaisiin, jos tällä käsitteellä olisi ymmärrettävä tarkoitettavan ainoastaan liikevaihtoa, joka on saatu pelkästään myynnistä, johon tämän kartellin on osoitettu tosiasiallisesti vaikuttaneen (tuomio 11.7.2013, Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, ei julkaistu, EU:C:2013:464, 76 kohta ja tuomio 12.11.2014, Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 57 kohta).

20 Riidanalaisista myynneistä on todettava, että vaikka ne toteutettiin valittajien esittämällä tavalla ennen rikkomisajanjaksoa tehtyjen sopimusten perusteella, unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 226 kohdassa perustellusti, että komissio saattoi pätevästi sisällyttää ne vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdan mukaisesti sakon perusmäärän laskemista varten laskettuun myyntien arvoon samalla tavoin kuin rikkomisaikana tehtyihin toimitussopimuksiin, joiden osalta ei ole osoitettu, että niihin olisi liittynyt kilpailun rajoittamista, perustuvat myynnit.

21 Valituksenalaisen tuomion 222–225 kohdasta ilmenee nimittäin unionin yleisen tuomioistuimen vahvistaneen komission käyttämän laskentamenetelmän, kun se tutki kanneperusteet, jotka koskivat rikkomisen toteuttamistapaa ja tavoitteita, joiden perusteella kyseinen toimielin päätteli, että riidanalaisten myyntien huomioon ottaminen oli perusteltua, koska niiden ansiosta voitiin ottaa huomioon rikkomisen taloudellinen merkitys.

22 Unionin yleinen tuomioistuin muun muassa katsoi valituksenalaisen tuomion 224 ja 225 kohdassa, että riidanalaisten myyntien huomioon ottaminen oli perusteltua kartellin laajuuden ja toteuttamistavan sekä sillä tavoitellun yleisen markkinoiden vakauttamisen vuoksi, mistä syystä kaikkiin toimitussopimuksiin ei tarvinnut liittyä kilpailun rajoittamista kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tässä yhteydessä on mainittava unionin yleisen tuomioistuimen todenneen aivan oikein, että tällaisessa tilanteessa tarve kilpailun rajoittamiseen tietyn toimitussopimuksen osalta riippui toimitusten jakamisesta, yksilöllisestä tarpeesta ryhtyä toimiin markkinaosuuksien säilyttämiseksi ja siitä, missä määrin kustakin sopimuksesta saattoi seurata huomattava muutos kunkin kartelliin osallistuneen yrityksen osuuteen yleistoimituksista.

23 Päinvastoin kuin valittajat väittävät, kyseiset seikat eivät ole merkityksettömiä. Kartellin kokonaissuunnitelma koostui nimittäin autonlasintoimitusten jakamisesta kartellin osapuolten kesken sekä voimassa olevien toimitussopimusten että uusien sopimusten osalta. Kyseinen jakaminen koski – kuten unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 24 kohdassa esittämästä tosiseikastoa koskevasta toteamuksesta ilmenee – kaikkea kyseisten osallistujien toimintaa kyseisillä markkinoilla, minkä vahvistaa muun muassa kartellin toimintatapa, jonka mukaan se käsitti korjaustoimenpiteitä, joissa otettiin huomioon olemassa olevat toimitussopimukset. Tästä seuraa, että ennen rikkomisajanjaksoa tehtyihin sopimuksiin, joita ei neuvoteltu uudelleen kyseisenä aikana, perustuvien myyntien on katsottava kuuluvan edellä 19 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettuun kartellin soveltamisalaan. Niinpä on todettava, että jos komissio ei olisi voinut sisällyttää kyseisiä myyntejä vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdan mukaisesti laskettavaan myyntien arvoon, kyseiseen laskentaan perustuvan sakon määrä ei olisi ilmentänyt rikkomisen taloudellista merkitystä. Unionin yleinen tuomioistuin ei näin ollen tehnyt oikeudellista virhettä, kun se katsoi, että riidanalaiset myynnit kuuluivat mainittuun rikkomiseen.

24 Näin ollen ensimmäinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen valitusperuste, joka koskee oikeudellista virhettä asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan tulkinnassa

Asianosaisten lausumat

25 Valittajat moittivat valituksenalaisen tuomion 410–423 kohtaa koskevalla toisella valitusperusteellaan unionin yleistä tuomioistuinta toteamuksesta, jonka mukaan komission niille määräämän sakon lopullinen määrä ei ylittänyt asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua enimmäismäärää, joka on 10 prosenttia riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden kokonaisliikevaihdosta (jäljempänä sakon lakisääteinen enimmäismäärä).

26 Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se totesi, että komissio saattoi perustellusti käyttää kyseisen kokonaisliikevaihdon – joka ilmaistaan valittajien osalta puntina – muuntamiseksi Euroopan keskuspankin (EKP) 1.4.2007–31.3.2008 soveltamaa keskimääräistä vaihtokurssia eikä riidanalaisen päätöksen tekemispäivänä eli 12.11.2008 sovellettua vaihtokurssia. Valittajien mukaan enimmäismäärä, jonka komissio olisi voinut määrätä ne maksamaan, olisi ollut 317 547 860 euroa eli 39 452 140 euroa vähemmän kuin niille lopulta määrätyn sakon määrä.

27 Ensinnäkin valittajat väittävät, ettei unionin yleisen tuomioistuimen tulkinta ole asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun sakon enimmäismäärän tavoitteen mukainen, sillä enimmäismäärällä pyritään antamaan suojaa valuuttakurssien vaihteluilta, jotka tapahtuvat ennen komission päätöksen tekemistä eli ennen ajankohtaa, jona sakko tulee perimiskelpoiseksi.

28 Tässä yhteydessä valittajat esittävät, että unionin yleinen tuomioistuin tukeutui virheellisesti sakon perusmäärän laskemiseen sovellettavaa vaihtokurssia koskevaan oikeuskäytäntöön, jota ei niiden mukaan voida ulottaa koskemaan sakon lakisääteisen enimmäismäärän määrittämistä, koska tavoite, johon unionin lainsäätäjä pyrki kyseisen enimmäismäärän asettamisella, on rikkomisen vakavuutta ja kestoa koskeviin perusteisiin nähden erillinen ja itsenäinen. Valittajien mukaan kyseisellä enimmäismäärällä pyritään nimenomaan antamaan ehdotonta suojaa komission päätöksen tekemisajankohtaa edeltävien mahdollisten valuuttakurssivaihtelujen haitallisilta vaikutuksilta, mikä ilmenee unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ja erityisesti 16.11.2000 annetun tuomion Enso Española v. komissio (C-282/98 P, EU:C:2000:628) 59 kohdasta, 16.11.2000 annetun tuomion Sarrió v. komissio (C-291/98 P, EU:C:2000:631) 89 kohdasta, 15.10.2002 annetun tuomion Limburgse Vinyl Maatschappij ym. v. komissio (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P, EU:C:2002:582) 606 kohdasta ja 4.9.2014 annetun tuomion YKK ym. v. komissio (C-408/12 P, EU:C:2014:2153) 63 kohdasta.

29 Toiseksi valittajat riitauttavat unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 418 kohdassa esittämän näkemyksen, jonka mukaan yritysten on kannettava riski edellisen tilikauden ja komission päätöksen tekemisajankohdan välisistä valuuttakurssimuutoksista, mikä merkitsee huomattavia kustannuksia kyseisille yrityksille. Valittajien mukaan kyseinen näkemys ei ole asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan tavoitteen mukainen eikä saa tukea unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä.

30 Kolmanneksi komission lähestymistavalla ei valittajien mukaan voida taata yritysten, joiden kirjanpitovaluutta on muu kuin euro, ja yritysten, joiden kirjanpitovaluutta on euro, yhdenvertaista kohtelua, koska ensin mainitut kantavat riskin sakon enimmäismäärän huomauttavista vaihteluista valuuttakurssimuutosten seurauksena, kun taas jälkimmäisillä ei ole tällaista riskiä.

31 Neljänneksi valittajat katsovat, ettei unionin yleisen tuomioistuimen lähestymistavalla voida turvata oikeusvarmuutta, koska sillä luodaan epävarmuutta yritysten, joiden kirjanpitovaluutta on muu kuin euro, taloudellisen riskin enimmäismäärästä.

32 Komissio katsoo, että kyseinen valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Valittajat moittivat toisella valitusperusteellaan unionin yleistä tuomioistuinta olennaisilta osin siitä, että tämä totesi komission voineen pätevästi laskea sakon lakisääteisen enimmäismäärän siten, että riidanalaisen päätöksen tekemispäivän vaihtokurssin sijaan käytettiin sen tekemistä edeltäneellä tilikaudella sovellettua keskimääräistä valuuttakurssia. Ne esittävät, että unionin yleinen tuomioistuin sivuutti näin kyseisen lakisääteisen enimmäismäärän tavoitteen, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön sekä yhdenvertaisen kohtelun ja oikeusvarmuuden periaatteet.

34 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan kunkin rikkomiseen osallistuneen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään 10 prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

35 Valittajat, joiden edellisen tilikauden kokonaisliikevaihto ilmaistiin punnissa, eivät kyseenalaista komission oikeutta määrätä niille asetuksen N:o 1/2003 23 artiklaan perustuva sakko euromääräisenä. Kyseiseen säännökseen ei kuitenkaan sisälly mainintaa sakon lakisääteisen enimmäismäärän määrittämisessä käytettävästä vaihtokurssista silloin, kun kyseisen säännöksen 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu kokonaisliikevaihto ilmaistaan muussa valuutassa kuin euroissa.

36 Tässä yhteydessä on mainittava komission käyttämän muuntamistavan hyväksyttävyyden arvioimisesta, että unionin yleinen tuomioistuin viittasi – valittajien tätä moittimatta – sakon lakisääteisen enimmäismäärän tavoitteeseen, joka on täsmennetty 28.6.2005 annetun tuomion Dansk Rørindustri ym. v. komissio (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408) 281 ja 282 kohdassa ja jonka unionin yleinen tuomioistuin toisti valituksenalaisen tuomion 414 kohdassa. Tavoitteena on sen estäminen, että yrityksille määrättäisiin sellaisia sakkoja, joita yritykset eivät todennäköisesti pysty maksamaan, kun otetaan huomioon niiden koko, josta kertoo – vaikkakin vain likimääräisesti ja epätäydellisesti – niiden kokonaisliikevaihto.

37 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, yritykselle mahdollisesti määrättävän sakon määrää on näin ollen rajoitettu numeroina ilmaistavissa olevalla ja ehdottomalla enimmäismäärällä, joten tietylle yritykselle määrättävissä olevan sakon enimmäismäärä on määritettävissä etukäteen (ks. vastaavasti tuomio 9.7.2015, InnoLux v. komissio, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Kun otetaan huomioon kyseinen tavoite, unionin yleistä tuomioistuinta ei näin ollen voida moittia siitä, että se totesi valituksenalaisen tuomion 415 kohdassa, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettu enimmäismäärä on vahvistettava lähtökohtaisesti taloudellisen todellisuuden perusteella, sellaisena kuin EY 81 artiklan rikkomisen toteamisesta tehtyä päätöstä edeltänyt tilikausi ilmentää sitä.

39 Kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 51 kohdassa, tällainen toteamus on sopusoinnussa sen unionin lainsäätäjän valinnan kanssa, että sakon määrän vahvistamista koskevan päätöksen tekemistä edeltävän päättyneen tilikauden liikevaihtoa käytetään etukäteen määritettävissä olevana viitearvona, joka ilmentää parhaiten yrityksen maksukykyä ajankohtana, jolloin sen todetaan olevan vastuussa rikkomisesta ja jolloin komissio määrää sille rahamääräisen seuraamuksen.

40 Valittajien väitteiden vastaisesti on todettava, että kyseinen valinta oikeuttaa myös käyttämään kyseisen ajanjakson aikana sovellettua vaihtokurssia kyseisen viitearvon muuntamiseksi silloin, kun se ilmaistaan muussa valuutassa kuin euroissa.

41 On näet mainittava, että ensinnäkin yrityksen maksukyvyn arvioinnin osalta on unionin lainsäätäjän tekemän valinnan mukaista käyttää tältä osin sakon määräämistä koskevan päätöksen tekemisajankohtana sovelletun vaihtokurssin sijasta kyseisen päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden aikana sovellettua keskimääräistä vaihtokurssia, koska viimeksi mainittu ilmentää paremmin kyseisen tilikauden aikana vallinnutta taloudellista todellisuutta.

42 Tässä yhteydessä on mainittava, että – toisin kuin valittajat väittävät – unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ei ole mahdollista päätellä, että se olisi todennut, että sakon enimmäismäärän muuntamisessa olisi välttämättä käytettävä sakon määräämistä koskevan päätöksen tekemisajankohtana sovellettua vaihtokurssia. Päinvastoin on todettava, että kyseisessä oikeuskäytännössä vahvistetaan se, minkä unionin yleinen tuomioistuin totesi olennaisilta osin valituksenalaisen tuomion 415 kohdassa, eli että tietyllä ajanjaksolla vallinneen taloudellisen todellisuuden arvioimiseksi on johdonmukaista käyttää kyseisen jakson aikana sovellettua vaihtokurssia. Päinvastaisessa tapauksessa taloudellisen todellisuuden arviointia vääristäisivät nimittäin väistämättä ulkoiset ja sattumanvaraiset tekijät, kuten kyseisen tilikauden jälkeinen vaihtokurssien kehitys (ks. analogisesti tuomio 16.11.2000, Sarrió v. komissio, C-291/98 P, EU:C:2000:631, 86 ja 88 kohta).

43 Toiseksi on mainittava, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 416 kohdassa hyväksymä muuntamistapa on edellä 37 kohdassa mainitun sakon lakisääteisen enimmäismäärän ennakoitavuutta koskevan edellytyksen mukainen, koska kyseinen muuntamistapa perustuu vaihtokurssiin, joka on tiedossa ennen kuin komissio tekee päätöksen sakon määräämisestä ja jonka perusteella sakon enimmäismäärä on mahdollista määrittää etukäteen.

44 Kolmanneksi on mainittava valittajien väitteistä, joiden mukaan unionin yleinen tuomioistuin sivuutti lakisääteisen enimmäismäärän tavoitteen, ymmärrettynä siten, että enimmäismäärällä on tarkoitus antaa ehdoton suoja valuuttakurssivaihteluilta sakon määräämistä koskevan päätöksen tekemisajankohtaan saakka, etteivät ne voi menestyä.

45 Kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, tällainen suoja ei nimittäin ole lakisääteisen enimmäismäärän itsenäinen tavoite vaan pikemminkin osa suojaa, joka kyseisellä enimmäismäärällä annetaan liiallisia ja suhteettomia sakkoja vastaan (ks. analogisesti tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 281 kohta). Niinpä valittajat eivät voi sakon lakisääteisen enimmäismäärän osalta vedota väitteidensä tueksi edellä 28 kohdassa mainittuun oikeuskäytäntöön. Vaikka kyseisessä, sakon perusmäärän määrittämiseen liittyvän myyntien arvon muuntamista koskevassa oikeuskäytännössä myönnetään, että lakisääteinen enimmäismäärä on rajana valuuttakurssivaihteluista aiheutuville haitallisille seurauksille, siitä ei seuraa, että kyseinen enimmäismäärä olisi ehdoton suoja tällaisia vaihteluja vastaan tai että mainitun enimmäismäärän määrittämisen kannalta merkityksellinen vaihtokurssi olisi sakon määräämistä koskevan päätöksen tekemisajankohtana sovellettu vaihtokurssi.

46 Valuuttakurssivaihtelujen väitetyistä vaikutuksista euromääräiseksi muunnettuun sakon lakisääteiseen enimmäismäärään on todettava, etteivät valittajat esitä mitään sellaista, mikä voisi osoittaa virheelliseksi unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 415 kohdassa esittämän toteamuksen, jonka mukaan komission valitsema sakon lakimääräisen enimmäismäärän laskentatapa on rajana tällaisten vaihtelujen mahdollisille haitallisille seurauksille. Edellä 42 kohdasta ilmenee nimittäin, että tällainen sakon määräämistä koskevan päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden aikana sovellettujen vaihtokurssien keskiarvoon eikä kyseisen päätöksen tekemisajankohtana sovellettuun vaihtokurssiin perustuva tapa neutraloi luonnostaan tällaisten vaihtelujen vaikutuksia sakon lakisääteiseen enimmäismäärään mainitun päätöksen tekemisajankohtaan saakka. Valittajien väitteitä ei voida näiltä osin hyväksyä, koska päiväkohtaiseen vaihtokurssiin perustuva muuntamistapa on väistämättä sattumanvarainen ja epävarma, toisin kuin unionin yleisen tuomioistuimen hyväksymä muuntamistapa.

47 Niinpä on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin saattoi valituksenalaisen tuomion 416 kohdassa todeta oikeudellista virhettä tekemättä, että komission sakon lakisääteisen enimmäismäärän määrittämisessä käyttämä muuntamistapa oli kyseisen enimmäismäärän tavoitteen mukainen.

48 Lisäksi on mainittava, etteivät valittajat voi väittää, että yrityksiä, joiden kirjanpitovaluutta on muu kuin euro, kohdeltaisiin syrjivästi suhteessa yrityksiin, joiden kirjanpito on euromääräinen, sen perusteella, että ensin mainittuihin kohdistuu valuuttakurssiriski. Koska valittajat eivät riitauta sitä, että niille määrätty sakko voidaan vahvistaa euromääräisenä, valuuttakurssiriskin kohdistuminen niihin on väistämätöntä. Tässä yhteydessä on mainittava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 418 kohdassa perustellusti, että valuuttakurssivaihtelut ovat epävarmuustekijä, joka saattaa tuottaa sekä etuja että haittoja ja johon yritysten, joiden myynti kertyy osaksi vientimarkkinoilta, täytyy tavanmukaisesti varautua liiketoiminnassaan ja jonka esiintyminen ei sinänsä tee kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja viitevuoden liikevaihdon perusteella lainmukaisesti määrätyn sakon suuruutta epäasianmukaiseksi.

49 Lisäksi on mainittava, että valittajien väite siitä, että unionin yleinen tuomioistuin loukkasi oikeusvarmuuden periaatetta, perustuu edellä 46 kohdassa osoitetulla tavalla virheelliseen oletukseen siitä, että unionin yleisen tuomioistuimen hyväksymästä laskentatavasta seuraa niille riski siitä, että sakon lakisääteinen enimmäismäärä vaihtelee edellisen tilikauden päättymisen ja riidanalaisen päätöksen tekemisajankohdan välisten valuuttakurssivaihtelujen vuoksi.

50 Näin ollen kyseiset väitteet on hylättävä perusteettomina.

51 Kaiken edellä esitetyn perusteella on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin saattoi valituksenalaisen tuomion 421 kohdassa todeta oikeudellista virhettä tekemättä, että komissio saattoi perustellusti laskea sakon lakisääteisen enimmäismäärän tukeutumalla valittajien edellisen tilikauden aikana saavuttamaan liikevaihtoon, joka muunnettiin euromääräiseksi kyseisen tilikauden aikana sovelletun keskimääräisen vaihtokurssin mukaisesti.

52 Valittajien toinen valitusperuste on tämän vuoksi hylättävä perusteettomana.

Kolmas valitusperuste, joka koskee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista sekä sitä, ettei unionin yleinen tuomioistuin käyttänyt täyttä harkintavaltaansa

Asianosaisten lausumat

53 Valittajien kolmas valitusperuste, jolla riitautetaan valituksenalaisen tuomion 396–402, 434, 438 ja 440–444 kohta, jakautuu kahteen osaan.

54 Ensimmäisessä osassa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta oikeudellisesta virheestä sillä perusteella, että tämä sovelsi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta virheellisesti hylätessään niiden esittämän kanneperusteen, jolla ne väittivät, että komission niille määräämä sakko oli suhteessa raskaampi kuin muille kartellin osallistujille määrätyt sakot siitä syystä, ettei valittajien toiminta ollut yhtä monialaista.

55 Valittajien mukaan unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon niiden väitettä, jonka mukaan komission on varmistettava suhteellisuusperiaatteen ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen noudattaminen silloin, kun sakon haitalliset seuraukset yritykselle ovat suhteettomat verrattuna muille kyseisen päätöksen adressaateille määrättyjen sakkojen seurauksiin, mitä ilmentää sakon määrän prosenttiosuus kyseisten yritysten vuosittaisesta kokonaisliikevaihdosta. Nyt käsiteltävässä asiassa tällainen asiantila oli valittajien mukaan ennakoitavissa silloin, kun riidanalainen päätös tehtiin, kuten unionin yleiselle tuomioistuimelle jätetty konsulttiyhtiön selvitys osoittaa. Tässä yhteydessä valittajat katsovat, että unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi virheellisesti kyseisen selvityksen tavoitetta, sillä sitä ei esitetty näytöksi riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeisistä tosiseikoista vaan näytöksi siitä, että huomattavan sakon määräämisen vaikutukset olivat suhteettomat ja että siitä aiheutui valittajien taloudellisen tilanteen vakava huonontuminen kartellin muihin osallistujiin nähden.

56 Lisäksi unionin yleinen tuomioistuin tulkitsi valittajien mukaan väärin niiden väitteen siitä, että komission olisi pitänyt ottaa huomioon markkinaolosuhteisiin huonommin soveltuvien yritysten mahdollisen alijäämätilanteen sijasta vaikutus, joka huomattavalla sakolla saattoi olla yritysten, erityisesti sellaisten, joiden toiminta on yksipuolisempaa, taloudelliseen tilanteeseen.

57 Valittajat väittävät vielä, että unionin yleinen tuomioistuin sivuutti sen, että komissio oli ottanut valittajien väitteisiin nähden samankaltaisia väitteitä huomioon aikaisemmissa päätöksissään ja unionin yleinen tuomioistuin puolestaan muun muassa 12.12.2012 antamassaan tuomiossa Novácke chemické závody v. komissio (T-352/09, EU:T:2012:673).

58 Kolmannen valitusperusteensa toisessa osassa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta oikeudellisesta virheestä siltä osin kuin se ei käyttänyt täyttä harkintavaltaansa vaaditussa määrin poistaakseen niiden syrjivän kohtelun riidanalaiseen päätökseen aiheen antaneeseen kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuneisiin muihin yrityksiin nähden. Valittajien mukaan unionin yleisen tuomioistuimen olisi pitänyt ottaa huomioon täyden harkintavallan käyttämisen yhteydessä taloudelliset vaikeudet, joihin sakon maksaminen oli saattanut ne, eikä ollut välttämätöntä, että tällaisten vaikeuksien pitäisi olla poikkeuksellisia olosuhteita, vaikka unionin yleinen tuomioistuin totesi näin valituksenalaisen tuomion 443 kohdassa. Valittajien mukaan sakon määrän oikaisemiseen riittää, että kyseiset vaikeudet ovat omiaan vaikuttamaan merkittävästi valittajiin ja johtavat niiden syrjivään kohteluun muihin kyseiseen kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuneisiin yrityksiin nähden.

59 Komissio katsoo, että tämä valitusperuste on hylättävä perusteettomana.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

60 Kyseisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se sovelsi SEUT 263 artiklaan perustuvassa riidanalaisen päätöksen laillisuusvalvonnassa virheellisesti yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja suhteellisuusperiaatetta. Ne katsovat kyseisten periaatteiden edellyttävän, että unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että komission pitää ottaa sakkojen määrän määrittämisessä huomioon sakon ilmeisellä tavalla haitallisempi vaikutus valittajiin kuin muihin kartellin osallistujiin, koska valittajien toiminta on yksipuolisempaa, mikä näkyy erona siinä prosenttiosuudessa, jonka sakko on kyseisten yritysten kokonaisliikevaihdosta.

61 Valituksenalaisen tuomion 400 kohdassa tarkoitetun konsulttiyhtiön selvityksen sisällön osalta on todettava kyseisen tuomion 401 kohdasta ilmenevän, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei selvitystä ollut syytä ottaa huomioon sakon lainmukaisuuden arvioinnissa erityisesti valituksenalaisen tuomion 274 ja 275 kohdassa esitetyistä syistä, joiden mukaan selvitys koski valittajien taloudellisen tilanteen kehitystä riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen eikä sillä tästä syystä voi olla vaikutusta kyseisen päätöksen lainmukaisuuteen SEUT 263 artiklan nojalla harjoitetussa valvonnassa.

62 Vaikka valittajat toki vetosivat implisiittisesti selvitysaineiston huomioon ottamiseen vääristyneessä muodossa muun muassa vetoamalla siihen, ettei unionin yleinen tuomioistuin ymmärtänyt oikein kyseisen selvityksen tarkoitusta, pelkkä viittaus selvitysaineiston huomioon ottamiseen vääristyneessä muodossa ei täytä unionin oikeuskäytännössä asetettuja edellytyksiä, joiden mukaan valituksessa on ilmaistava täsmällisesti seikat, jotka on otettu huomioon vääristyneessä muodossa, ja osoitettava arviointivirheet, jonka seurauksena unionin yleinen tuomioistuin syyllistyi tällaiseen vääristyneessä muodossa huomioon ottamiseen (ks. vastaavasti tuomio 7.1.2004, Aalborg Portland ym. v. komissio, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P, EU:C:2004:6, 50 kohta).

63 Tämän jälkeen on todettava väitteestä, jonka mukaan valittajille määrätyn sakon prosenttiosuutta niiden kokonaisliikevaihdosta verrattuna muihin riidanalaisen päätöksen adressaatteihin ja siitä seurannutta syrjivää kohtelua ei otettu huomioon, että – toisin kuin valittajat väittävät – unionin yleinen tuomioistuin vastasi kyseiseen väitteeseen valituksenalaisen tuomion 397–399 kohdassa.

64 Erityisesti on mainittava, että unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 398 kohdassa aivan oikein, ettei ollut suhteellisuusperiaatteen eikä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen vastaista, että vuoden 2006 suuntaviivojen 13 kohdassa tarkoitetun sakon perusmäärän laskentatavan soveltamisen seurauksena yritykselle, jonka toiminta keskittyy muita enemmän kilpailusääntöjen rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti liittyvien tavaroiden ja palvelujen myyntiin, määrätään sakko, joka muodostaa suuremman osuuden sen liikevaihdosta kuin muille yrityksille määrätyt sakot näiden liikevaihdoista. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin totesi, että kyseiselle laskentatavalle, joka ei perustu kyseisten yritysten kokonaisliikevaihtoon, on ominaista, että yritysten välille muodostuu eroja siinä, mikä on liikevaihdon ja niille määrättyjen sakkojen määrän suhde.

65 Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 397 kohdassa, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että komissio ei ole määrittäessään sakkoja velvollinen varmistamaan tapauksissa, joissa sakkoja määrätään useille yrityksille samasta rikkomisesta, että kunkin yrityksen osalta lasketut sakkojen lopulliset määrät heijastavat yritysten välisiä eroavaisuuksia näiden kokonaisliikevaihdon osalta (tuomio 28.6.2005, Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 312 kohta).

66 Väitetystä yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamisesta, johon valittajat vetoavat, on mainittava, että vaikka katsottaisiin, että nyt käsiteltävällä perusteella väitettäisiin, että komission olisi pitänyt poiketa kyseisestä laskentamenetelmästä ja päättää valittajien osalta alentaa sakon määrää siitä syystä, että niiden toiminta on muita yksipuolisempaa, on julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 100 kohdassa esittämällä tavalla huomautettava, että ero siinä prosenttiosuudessa, jonka sakko muodostaa kyseisten yritysten kokonaisliikevaihdosta, ei itsessään ole komissiolle riittävä peruste poiketa itse vahvistamastaan laskentamenetelmästä. Näin näet suosittaisiin toiminnaltaan yksipuolisempia yrityksiä perusteilla, joilla ei ole merkitystä kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston kannalta. Kun kyse on sakon suuruuden määrittämisestä, yrityksiä, jotka ovat olleet osallisina SEUT 101 artiklan 1 kohdan vastaisessa sopimuksessa tai yhdenmukaistetussa menettelytavassa, ei saada kohdella syrjivästi soveltamalla niihin eri laskentamenetelmiä (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2012, Alliance One International ja Standard Commercial Tobacco v. komissio ja komissio v. Alliance One International ym., C-628/10 P ja C-14/11 P, EU:C:2012:479, 58 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

67 Valittajien väitteistä, jotka koskevat huomattavan sakon vaikutusta niiden maksukykyyn, on mainittava unionin tuomioistuimen todenneen toistuvasti, että komissio ei ole velvollinen ottamaan sakon suuruutta määrittäessään huomioon kyseessä olevan yrityksen taloudellista tilannetta, muun muassa sen maksukykyä, sillä se merkitsisi perusteettoman kilpailuedun antamista niille yrityksille, jotka ovat vähiten sopeutuneita markkinatilanteeseen (tuomio 10.5.2007, SGL Carbon v. komissio, C-328/05 P, EU:C:2007:277, 100 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

68 Lopuksi on mainittava, etteivät valittajat voi pätevästi väittää, että tällaisia seikkoja olisi otettu huomioon komission muissa päätöksissä, koska unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission aiempi päätöskäytäntö ei ole sakkojen määrittämiseen sovellettava oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla (tuomio 23.4.2015, LG Display ja LG Display Taiwan v. komissio, C-227/14 P, EU:C:2015:258, 67 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

69 Tässä tilanteessa kolmannen valitusperusteen ensimmäistä osaa ei voida hyväksyä.

70 Valittajat moittivat kolmannen kanneperusteensa toisessa osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, ettei se käyttänyt asianmukaisesti SEUT 261 artiklan, luettuna yhdessä asetuksen N:o 1/2003 31 artiklan kanssa, mukaista täyttä harkintavaltaansa, koska se ei alentanut sakon määrää kartellin osallistujien yhdenvertaisen kohtelun takaamiseksi.

71 On muistutettava, että edellisessä kohdassa mainittujen säännösten mukaan unionin tuomioistuimella on pelkän komission määräämien sakkojen laillisuutta koskevan valvonnan lisäksi oikeus korvata komission arviointi omallaan ja siten poistaa määrätty sakko tai uhkasakko taikka alentaa tai korottaa sen määrää (tuomio 21.1.2016, Galp Energía España ym. v. komissio, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 75 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

72 Sen sijaan silloin, kun unionin yleinen tuomioistuin on ratkaissut täyden harkintavaltansa perusteella unionin oikeuden rikkomisesta yrityksille määrättyjen sakkojen suuruuden, unionin tuomioistuimen asiana ei ole korvata kohtuullisuussyistä unionin yleisen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se käsittelee oikeuskysymyksiä valituksen yhteydessä (tuomio 18.7.2013, Schindler Holding ym. v. komissio, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 164 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

73 Ainoastaan, jos unionin tuomioistuin arvioi, että seuraamuksen taso on paitsi epäasianmukainen myös liiallinen, minkä vuoksi se on suhteellisuusperiaatteen vastainen, on aihetta todeta, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen sen vuoksi, että sakon määrä on epäasianmukainen (tuomio 18.7.2013, Schindler Holding ym. v. komissio, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 165 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

74 Tässä yhteydessä on mainittava, että valituksenalaisen tuomion 433, 438 ja 441 kohdasta ilmenee valittajille määrätyn sakon väitetystä suhteettomuudesta, että unionin yleinen tuomioistuin tutki täyttä harkintavaltaansa käyttäen valittajien väitteet, jotka koskivat ensinnäkin sitä, että kyseinen sakko koetteli niiden taloudellista tilannetta enemmän kuin muille kyseessä oleville yrityksille määrätyt sakot siitä syystä, että valittajien toiminta oli muita yksipuolisempaa, ja toiseksi sitä, että mainitusta sakosta oli seurannut niiden taloudellisen tilanteen huonontuminen. Se otti tässä yhteydessä huomioon edellä 55 kohdassa tarkoitetun konsulttiyhtiön selvityksen sisällön.

75 Ensimmäisestä väitteestä on mainittava, että – kuten edellä 64 kohdasta ilmenee – unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 438 kohdassa aivan oikein, ettei seikoilla, joihin valittajat vetoavat, olisi toteen näytettyinäkään merkitystä sakon oikeasuhteisuuden arvioimisen kannalta.

76 Toisen väitteen osalta on mainittava valituksenalaisen tuomion 441 ja 442 kohdasta ilmenevän, että unionin yleinen tuomioistuin katsoi aivan oikein, että mahdolliset taloudelliset vaikeudet voivat sellaisenaan oikeuttaa sakon määrän alentamisen ainoastaan poikkeusolosuhteissa, jos tärkeämpi intressi oikeuttaa sen. Kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 441 kohdassa olennaisilta osin, tällaisten vaikeuksien automaattinen huomioon ottaminen veisi nimittäin komission asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan nojalla yrityksille määräämiltä sakoilta niiden pelotevaikutuksen.

77 Niinpä on katsottava, että – toisin kuin valittajat väittävät – unionin yleinen tuomioistuin ei todennut, ettei sen täyttä harkintavaltaa voida käyttää kuin poikkeusolosuhteissa, vaan se totesi, että sakkoa voidaan alentaa väitettyjen taloudellisten vaikeuksien perusteella ainoastaan, jos tällaiset vaikeudet ovat luonteeltaan poikkeuksellisia. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi käytössään olevan aineiston perusteella valituksenalaisen tuomion 434 ja 443 kohdassa, ettei kyseessä olevan asian tilanne ollut tällainen.

78 Niinpä on todettava, että kolmannen valitusperusteen toinen osa on hylättävä, koska siinä yhtäältä luetaan valituksenalaista tuomiota virheellisesti ja toisaalta pyritään saamaan unionin yleisen tuomioistuimen tekemä tosiseikkojen arviointi tutkituksi uudelleen, mikä ei kuulu unionin tuomioistuimen tehtäviin muutoksenhakumenettelyssä.

79 Kaiken edellä esitetyn valossa kolmas valitusperuste on osaksi jätettävä tutkimatta ja hylättävä osaksi perusteettomana.

80 Koska yhtään kolmesta valitusperusteesta, joihin valittajat ovat vedonneet valituksensa tueksi, ei voida hyväksyä, valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

81 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittajat ovat hävinneet asian ja komissio on vaatinut niiden velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, valittajat on velvoitettava korvaamaan nyt käsiteltävään valitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Valitus hylätään.**

2) **Pilkington Group Ltd, Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH ja Pilkington Italia SpA velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset